

za poslanstvo postavil in celo volilno borbo vodil. Tako je prav! Le edinost, sloga in porazum peljajo tukaj do nam vsem Slovencem neizmerno potrebne zmage na Kranjskem. Kajti če Kranjci propadejo, potem bo ustavovercem tudi po drugod greben močno vzrastel in pri bodočih volitvah se nam utegne povsod slaba goditi. „Neue freie Presse“ trdi tudi, da bo ljubljanski škof narodne duhovnike zažugal in jim udeležbo pri volitvah v narodnem smislu trdno prepovedal. Glejte, kaki čudaki so nemški liberalci in ustavaki! Tukaj bi jim naši škofje dobri bili, tukaj jim želijo moči, upljiva in veljave na cente, sicer pa jim kréjijo in krajšajo najsvetejše pravice, kolikor le morejo! Toda ti predrzneži se varajo zlasti gledé kranjske duhovščine, ki je sploh izgledno narodna bila in ostane!

Cerkvene zadeve.

Semenišče za dijake, tako zvana ustanova Maksimilijanum-Viktorinum dobi sedaj zopet v Mariboru svojo lastno in novo poslopje. Dne 24. maja se je vložil blagoslovljeni, temeljni kamen. Načrt poslopja je izdelal stavbenski mojster g. Lobenwein, stavljenje prevzel pa je stavbenski mojster g. Črniček za 23.000 fl. Poslopje bo ogelna hiša 24 sežnjev dolga v meščanski ulici — Bürgerstrasse in v podaljšani gosposki ulici 11^{1/2} sežnja, široka pa 6 sežnjev; hram bo imel 2 nadstropa in prostora za 60 semenaristov.

Svitli cesar so farmanom župnije sv. Antona na Pohorju iz lastne svoje blagajnice podarili 300 fl. da si pogorelo cerkvo zopet postavijo. Bog plati!

Papeževa himna je po L. Seydler-u, stolnem organistu v Gradcu, dobila dobrih novih napevov. Partitura za zbor, za 3 enake glase in za 4 moške glase po 10 kr.; za 1 glas po 2 kr. („Vereinsbuchhandlung in Graz.“)

Orglarsko šolo bode cecilijansko društvo v Ljubljani napravilo že mesca oktobra. Same orgle s 6 spremeni bodo stale 600 gld., „harmonium“ kakih 100, glasovir do 200 gld. 14. junija bo prvi obéni zbor. Mladenči, ki se želé orgljanja učiti, naj se oglasijo pri g. Jan. Gnezda-tu v Alojznici.

V Rim odšlo je mnogo kranjskih Slovencev, med njimi preč. g. prošt dr. A. Jare; čč. gg. duhovni: Ign. Eržen, Mat. Tavčar, Jan. Volčič, Fr. Grivice, Ign. Salehar, Jan. Mervic, Jan. Tavčar, Jan. Novak; neduhovni: Iderski župan Val. Treven, pa Ločanje: trgovec Hafner, posestniki: Trilar, Stanonik, Bogataj. V Rimu jim je gosp. dr. Črnič, superijor ilirskih kanonikov sv. Jeronima, oskrbel stanovanje po sedanjih okoliščinah zares po nizki ceni. Posebno odlična pa je hrvaška deputacija, pri kateri bo zastopano vse škofjstvo ondotne cerkvene države, ker pridružil se ji bo tudi milgosp. J. Šmiciklas, škof Križevski (grškega edinstva). Tudi še pojdejo: g. Miroslav Kraljevič,

vel. župan v Požegi v pok.; v imenu kapitelná kanoniki: dr. St. Ilijašević, dr. L. Rumpler, dr. Fr. Šagovac; dalje Jož. Kovačević in drugi.

Mala pa pogumna Belgija je vrlo pridna katoliška dežela, ki šteje zraven zagrizenih frajmavrerjev veliko večino gorečih katoličanov, ki svoje verske prepričanje pri vsaki priliki očitno kažejo. Sv. Očetu so za 50letnico v dar poslali 458 mešnih plaščev, 3 monštrance, 156 ciborijev, 188 kelihov, 135 srebrnih posodic za sv. obhajilo in ravno toliko posodie za sv. olja; potem 143 vezanih mešnih knjig, 282 alb, 282 prtev za altarje, 950 korporalij, 135 križev iz meda zlatih ter ravno toliko parov medenih svetilnikov. Sv. Oče bodo te darove razdelili med uboge misijonske cerkve.

Gospodarske stvari.

Umna vzreja telet je podlaga hasnovite živinoreje.

M. Živinoreja se more po nekterih krajih najhasnovitejši del gospodarstva imenovati. In vendar na njo kmetovavci vse premalo svojo skrb obračajo. Prava podlaga pa hasnovite živinoreje je umna vzreja mladih živinčet sploh in telet posebej. Pa ravno ta studenec pravega, rekel bi vsega haska pri živinoreji, se po večih in manjših gospodarstvih vse premalo obrajta. Tele za rejo odločeno je v hlevu večidel pravi pasterk. Le malo je gospodarjev, ki bi spoznali, da more tele veliko haska prinašati. Poleg manjših pogreškov, kateri so v manjši ali večji meri skoraj pri vseh naših gospodarjih najti, so pa zlasti tri naglavni pogreški ali posamez ali pa tudi in še bolj pogosto vkupaj po vseh gospodarstvih videti. Ti trije naglavni pogreški pri vzrejevanju telet pa so: 1. Pritrgovanje maternega mleka sesavnim teletom; 2. Prenaglo odstavlanje telet in 3. Pomanjkljivo in slabo krmiljenje že odstavljenih telet.

Kjer je velika družina in se tedaj dosti mleka za se potroši ali kjer se mleko dobro in lahko v denar spravlja, kakor blizo mest, tam se sesavnim teletom le predostokrat in preveč materno mleko pritrjuje. Imajo pa ljudje za svoje napačno ravnanje cele torbe praznih in publih izgovorov. Tele pravijo, ne potrebuje vsega mleka svoje matere, če pa mleko v vimežu zaostaja, pravijo, krava potem na mleku pozgublja. Ali tele vse mleko potrebuje ali ne, to izvedeti je prav lahka reč. Naj se tele le 4—5krat k materi spusti in potem krava pomolze in kmalo se bode pokazalo, da ne bode mogoče o vseh treh caljah krave molzti in da je treba teletu vse materno mleko puščati. Bilo bi pa nasproti tudi krivo ravnanje, ako bi tele o vsakem njemu poljubnem času brez ovire do krave moglo. Čas sesanja se teletu ne sme prekratko odmeriti in treba je potrpežljivo počakati, dokler se živinče nasesa. Poljubno sesanje o vsakem času kravo preveč vznemiri in vznemči. Tako sesanje kravo moti, da ne more mleka izločevati, kakor

to kravja natura zahteva. Najbolj kaže tele vsakokrat tako zraven krave privezati, da more do sescev in ga potem, ko se je nasesalo, zopet v poseben odločen in z slamo dobro nastlan prostor zapreti. S tem, da se teletu kolikor mogoče veliko mleka poda, se da doseči, da živinče lepo raste in se krepko razvija, o čemur se gospodar ne le z očesom, ampak še bolj z vago lahko prepriča. Druga napaka pri vzrejevanju telet ima isti povod namreč mlečno lakomnost lastnikov. Komaj je preteklo 14 dni, k večemu 3 nedelje, že se dene tele od krave ali se odstavi in se krmi z razno mrvo brez obzira na to, ali more mlado živinče položeno krmo tudi že jesti in z pridom prebaviti. Naj krajši čas za tele, ki je za vzrejo odločeno, sesanja je 4, najdaljši 7—8 tednov. Vendar pa se mu tudi potem času mleko ne sme že popolnoma odtegniti, ampak mora se mu ali posnetega ali kislega še vedno nekaj privoščiti. Če se mu pa mleko popolnoma odtegne, se mu morajo pa druge močnate pijače podajati, kakoršnih je več sort na izbiri. Pšenični otrobi, na debelo zmleti oves, namočen kuhan grah, repične preše ali prga v mlačni vodi raztopljena in teletom podajana dela čudeže. Poparjene sladovne cime, semtertje prgišče poparjene koščene moke, dan na dan zmučkano sirovo jajce, so posebni pomočki, da dobi tele močne kosti in svitlo dlako. Po dveh mescih se prestopi k obilni suhi klaji, ki mora pa, če ne obstoji iz čistega dobrega sena, kakor je med gorjanci navada, prilično pomešana biti, prvič, da živinčetom črevesa ne zapeče, drugič, da jim tudi driske ne napravi. Če je mogoče prvo leto tele brez zelene klaje samo o suhem senu prerediti, je to najboljše. Na suhe pašnike sicer se živinčeta brez skrbi zaganjajo. Preskorajšnje krmljenje z zeleno klajo teleta oslablja v črevih in živinčeta le prerada vzhujšajo. Krmljenje z suho klajo pa ne sme nikakor tako obilno biti, da bi se teleta tako rekoč opitala, kar bi sicer enakomerno razvijanje vseh delov telečjega trupla oviralo. (Konec prih.)

Koristna rastlina za pridelovanje zelene krme je orjaška stoklasa (*Bromus inermis*, Riesentrespe). Noveje dni so jo začeli močno hvaliti in se je res dobro obnesla v ogerskih planjavah, tudi v sušnih letinah. Vsakej rastlini okoli nje je suša več škodila, kakor pa njej in če so včasih se vse posušila, orjaška stoklasa je ostala. Najbolje stori v črni, prsteni ilovici, vendar tudi v pusti ilovici in v lahkem peščenem svetu daje dovolj pridelka. Orjaško stoklaso sejejo ali samo, ali pomešano z lucerno in drugimi deteljami. Visoko steblovje, košate betve, široki listki te rastline storijo, da se nje pri kositvi vselej zdatno dosti nakosi; tudi kot rastlina za pašo je velike vrednosti, ker močno obraste in daleč svoje koreninje razganja, iz katerega zopet nove betve pririjejo na svetlo in tako močno trato naredé. Če se ta stoklasa sama seje, tedaj je 58—70 kilo semena treba na eden hek-

tar; če je pa pomešana z lucerno, tedaj je 40—45 kilo dosti. Stoklasa se zamore po 3—4 na leto kositi, in trpi 12—15 let. Seme se dobi pri g. Berdajsu, trgovcu v Mariboru.

Trtna uš ali floksera je na Francoskem v 7 letih 347.550 oralov vinogradov popolnem uničila, 500.465 oralov tako poškodila, da bodo trsovje morali izkrčiti in izruvat; tedaj bo drugo leto blizu $\frac{1}{3}$ vseh francoskih vinogradov po tem strašnem merčesu pokončanih. Do sedaj še niso nikder izumili dovolj zdatnega pomočka. Tudi na Švicarskem in na Nemškem se širi trtna uš. Pri nas so blizu Dunaja izruvali zavolj floksere 8 oralov vinograda in vendar merčasa niso popolnem iztrebili. Oggerski državni zbor je 80.000 fl. dovolil, da se na državne stroške izruje 1800 oralov najlepših vinogradov nad Pančevo, ker se je v njih trtna uš prikazala. In res so lani celo leto izsekavali trsovje, zemljo rigolali 1 meter globoko in jo z karbolno kislino zalivali, ali vse je bilo zastoj; 80.000 fl. je potrošenih, trtna uš pa ni pokončana. Ministerstvo je sedaj krčenje vinogradov ustavilo in ljudje bodo roke križem držali in obupni gledali, kako se bo ta strašni sovražnik vinorejstva po deželi širil. Na Štajerskem še do sedaj nismo zapazili trtne uši.

Sejmovi. 4. junija: Ruše, Novacerkva, Videm; 6. junija Brežice; 7. junija: Loka; 8. junija: sv. Martin pri Slov. Gradcu, sv. Miklavž na polju, Stras, Zeleni travnik; 9. junija sv. Marjeta na dravskem polju, Pilštanj, Trbovlje.

Dopisi.

Iz Celja. Kakor je „Slov. Gosp.“ že objavil, se tukaj zvonik farne cerkve popravlja. Bilo je tega popravila silno potreba; kakaj stara, nizka streha, ki je bila po ognju l. 1798. le za silo prekrita, je bila že toliko prhka, da bi se bila skoro podrla. Novi zvonik — tako upamo — bo krasno delo in pravi kinč, ne le cerkve, ampak celega mesta. Zid starega zvonika bil je visok samo 13 sežnjev, in stara streha 4 sežnje; pri novem pa bo visokost zida 17 sežnjev in visokost strehe 11 sežnjev znašala. Že je stara streha podrt in stari zid za 3 metre znižan, kjer se od tod novi zid na 8 oglov postavlja. Zvonovi bodo na starem mestu ostali; ali line, gotično predelane, bodo veliko visokejše, da se bo glas zvonov lahko na večjo daljino razlegal. Cena popravila znaša 9207 fl., od katerih bo cerkev 5000 fl.; patron, t. j. cesarska kasa 1400 plačala, ostalih 2800 fl. pa bote obedve okolici zložile. Tudi stara ura se bode zdaj popravila. Izdelal jo je bil celjski urar Primuž Okrogelnik l. 1804. fl. za 625 fl. in dobro je tekla do l. 1867; ali potem trikrat popravljena od nevednih ljudi je bila ura še bolj popačena, tako, da mora zdaj večidel predelana biti. Celjski urar